

نسخه چاپی/خبرآنلاین

تاریخ: چهارشنبه 3 خرداد 1391 - 20:47:00 کد مطلب: 215658

سرویس خبری: اقتصاد < اقتصاد کلان

موانع توسعه در ایران چیست؟

همایشی در محل اتاق بازرگانی صنایع، معادن، بازرگانی و کشاورزی استان خراسان رضوی در مشهد برگزار شد که تنی چند از استادان اقتصاد کشور درباره مسائل اقتصادی ایران و پیش شرطهای گسترش تولید ملی سخن گفتند.

در این همایش محسن رنایی، نویسنده کتاب «بازار یا نابازار؟» درباره «موانع توسعه ملی» سخن گفت. وی در آغاز صحبت خویش گفت باید توجه کرد که بحث تولید ملی ذیل بحث توسعه ملی قرار می گیرد. تا زمانی که موانع اولیه توسعه رفع نشود، رشد تولید ملی نیازمند تحریک مداوم و تزریق پی در پی منبع مالی و پولی است. موانعی که در برابر توسعه ملی قرار دارد در اقتصاد مانند نارسایی کلیه یا نارسایی قلبی در بدن یک کودک عمل می کند. در چنین حالتی رشد بدن کودک نیازمند تحریک مداوم و تزریق مستمر انواع داروهای تقویتی و مکمل های غذایی است. در مورد تولید و اشتغال ملی نیز چنین است. بدون رفع موانع پایه ای توسعه، برای این که اقتصاد رشد کند باید دائما منابع مالی و تشویقی به اقتصاد تزریق شود و این تزریق مداوم خودش عوارضی برای اقتصاد کلان دارد. مانند تزریق مداوم دارو به بدن بیمار که بعد از چندی موجب مسمومیت دارویی و انواع عوارض می شود.

این استاد اقتصاد سپس اشاره کرد که توسعه یافتن یک عمل اختیاری نیست و به همین علت قابل داوری اخلاقی و اسناد حسن و قبح به آن نیست. توسعه یافتن مانند بالغ شدن یا شک کردن است که وقتی شرایط مهیا شد به صورتی خارج از کنترل ما رخ می دهد. وی تاکید کرد که اگر به این نکته توجه نشود موجب یک احساس عذاب وجدان در جامعه و برنامه ریزان و سیاست مداران می شود که باعث می شود برای دستیابی سریع تر به توسعه دست به برخی اقدامات و سیاست های عاجل بزنند و همین شتابزدگی ممکن است پیامدهای نامطلوبی برای توسعه ایجاد کند. از نظر این کارشنای اقتصادی مقدمات توسعه دو دسته اند. نخست مقدماتی که در کنترل ما هستند و دوم مقدماتی که خارج از کنترل ما هستند. ما تنها می توانیم مقدمات قابل کنترل توسعه را مدیریت کنیم، به همین خاطر تضمینی نیست که حتما توسعه بیابیم.

استاد اقتصاد دانشگاه اصفهان ادامه داد: توسعه دو وجه دارد. وجه فناوری و مادی که به آن «صورت توسعه» می گوئیم و دیگری وجه انسانی و ذهنی توسعه که به آن هویت توسعه می گوئیم. صورت توسعه، رفاه می آورد اما هویت توسعه، آرامش و امنیت می آورد. وقتی در جامعه ای هر دوی صورت و هویت توسعه رخ داد، آن جامعه به سوی سعادت در حرکت است. وی خاطر نشان کرد در جامعه ای مثل ایران که فقط صورت توسعه رخ داده است، توسعه، بی هویت و پر از تعارض و مشکلات است. هدف، رسیدن به توسعه هویت است اما شرط لازم برای توسعه هویت، توسعه صورت است. او رابطه بین توسعه صورت و هویت را به رابطه میان پوست و مغز میوه تشبیه کرد و گفت گرچه هدف، مغز میوه است اما مغز هیچ میوه ای بدون پوست آن شکل نمی گیرد و رشد نمی کند. در حالی که عکس آن امکان پذیر است یعنی ممکن است پوست میوه ای شکل بگیرد اما داخل این پوست، مغزی شکل نگیرد.

این استاد دانشگاه که کتاب جدیدش با عنوان «چرخه های افول اخلاق و اقتصاد» به تازگی توسط انتشارات طرح نو روانه بازار شده است، گسترش تولید ملی را به عنوان شرط لازم برای توسعه دانست و آن را به شکل گیری پوسته ای برای میوه توسعه تشبیه کرد و گفت: از نظر علم اقتصاد سه دسته شرایط برای گسترش تولید ملی وجود دارد. دسته اول شرایط تصریح شده است که در همه کتابهای درسی اقتصاد از آنها نام برده می شود. دسته دوم شرایط تصریح نشده است که فقط در میان بحث های عمیق متفکرین برجسته اقتصادی قابل مشاهده است. اما یک دسته سوم شرایط هم هست که نه به صورت تصریح شده نه به صورت ضمنی در کتابهای اقتصادی دیده نمی شود و این نه به علت بی اهمیت بوده آنهاست بلکه به علت بدیهی بودن آنهاست. این شرایط از بس بدیهی هستند هیچ متفکر اقتصادی ضرورتی ندیده است که حتی به آنها اشاره کند. نام این دسته شرایط را

«شرایط پنهان» می گذاریم. در واقع شرایط پنهان شرایط مهمی هستند اما به علت بدیهی بودن از آنها غفلت شده است. رنایی یکی از مهم ترین شرایط پنهان برای گسترش مستمر و خودانگیخته تولید و اشتغال ملی را این دانست که اقتصاد نباید وارد مرحله کهولت شده باشد. وی افزود: وقتی اقتصادی وارد مرحله کهولت می شود دیگر شرایط اولیه برای گسترش مستمر تولید و اشتغال فراهم نیست. او این وضعیت را به بدن یک فرد پیر تشبیه کرد که وقتی وارد مرحله کهولت می شود دیگر تغذیه و استفاده از انواع مواد خوراکی و داروهای تقویتی موجب رشد این بدن یا چاق شدن آن نمی شود.

وی افزود: اکنون یکی از مشکلات مهم اقتصاد ایران که بدون رفع آن تولید و اشتغال کشور نمی تواند به طور مستمر و خودانگیخته گسترش یابد و تنها با تزریق منابع مالی و پولی اندکی تحرک می یابد این است که نشانه های کهولت در اقتصاد ایران ظاهر شده است که البته این یک کهولت طبیعی نیست و کهولت زودرس است. از نظر او، اگر این کهولت زودرس به موقع درمان نشود می تواند اقتصاد ایران را وارد مرحله کهولت طبیعی کند که در این صورت درمان آن از راههای عادی ناممکن خواهد بود. این نظریه پرداز توسعه در ادامه بحث خود برخی از شاخص های کهولت نظام اقتصادی ایران را برشمرد و گفت بدون توجه جدی به این شاخص ها و تلاش برای اصلاح آنها، امکان جهش طبیعی و رشد مستمر در تولید و اشتغال کشور وجود نخواهد داشت. او رفتارهای متعارض و سیاست های بی ثبات مجموعه قوای حکومتی در دهه اخیر در ایران را یکی از عوامل اصلی سوق دادن اقتصاد ایران به سوی کهولت دانست و برای خروج اقتصاد ایران از مرحله کهولت، اصلاح رفتاری دولت را شرط لازم دانست.

3939

<http://www.khabaronline.ir/detail/215658>

لینک مطلب: